

Time : 3 Hrs

Marks: 100

N.B:

1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks.

Q1 A. Complete the following statements by selecting the appropriate answers (Any ten) (10)

- i. Managers who are required to perform duties that are ceremonial and symbolic in nature are called _____.
  - a. leaders
  - b. negotiator
  - c. monitor
  - d. figure head
- ii. Manager who initiates and oversees new project is performing the role of _____.
  - a. entrepreneur
  - b. monitor
  - c. leader
  - d. negotiator
- iii. _____ studies human and animal behaviour.
  - a. sociology
  - b. psychology
  - c. politics
  - d. history
- iv. The emotional or feeling segment of an attitude is called its _____ component.
  - a. Affective
  - b. Cognitive
  - c. Behavioural
  - d. Motivational
- v. _____ measures the degree to which people identify psychologically with their job.
  - a. Job satisfaction
  - b. Organizational commitment
  - c. Job engagement
  - d. Job involvement
- vi. The _____ response means passively but optimistically waiting for conditions to improve.
  - a. Exit
  - b. Voice
  - c. Loyalty
  - d. Neglect

- vii. _____ measures how long a person can maintain efforts.
- Aptitude
  - Interest
  - Persistence
  - Intensity
- viii. Affection, belongingness, acceptance, and friendship are elements of _____ need.
- basic
  - social
  - safety
  - esteem
- ix. In Equity theory, an employee can select from one of the _____ referent comparisons.
- two
  - four
  - three
  - six
- x. A core component of Emotional intelligence is _____.
- Empathy
  - Sympathy
  - Emotional stability
  - Friendliness
- xi. Fiedler developed the _____ questionnaire to identify the style of leadership.
- CPL
  - PLC
  - LPC
  - PRL
- xii. _____ leaders guide or motivate their followers in the direction of established goals by clarifying role and task requirements.
- Charismatic
  - Transactional
  - Transformational
  - Mentoring

Q1 B. State whether the following statements are true or false (Any ten)

(10)

- Conceptual skills are related to people.
- Planning involves monitoring the activities of employees.
- The study of people in relation to their social environment is called intuition.
- Beliefs are evaluative statements about an object or event.
- Perceived organisational support is the degree to which employees believe the organization values their contribution and cares about their well-being.

- vi. Employee deviant behaviours are also called as employee engagement behaviours.
- vii. Expectancy theory was proposed by McClelland.
- viii. Hygiene factors prevent satisfaction at work.
- ix. Goal setting theory says that setting specific goals improves performance.
- x. Idealised influence is a characteristic of transactional leaders.
- xi. Fiedler's contingency theory includes the dimension of followers' feelings.
- xii. A supervisor is a senior employee who guides and supports a protégé.

Q2 Answer any Two of the following (15)

- a. Define Organization. What are the functions of a manager?
- b. 'OB is an applied behavioural science built on the contributions from a number of behavioural disciplines. Justify.
- c. Nowadays managers have to cope in a world of temporariness and deal with workplace diversity. Explain

Q3 Answer any Two of the following (15)

- a. Name the major job-related attitudes. Explain any two major job attitudes.
- b. Describe the concept of job satisfaction and discuss in detail how it can be measured.
- c. Discuss in detail the relationship between job satisfaction, workplace deviance and absenteeism.

Q4 Answer any Two of the following (15)

- a. What are the elements of motivation? Discuss the three needs theory of motivation.
- b. Critically evaluate the Maslow's theory of hierarchy of needs.
- c. Discuss the concept of organizational justice in relation to Equity theory.

Q5 Answer any Two of the following (15)

- a. Explain the behavioural theories of leadership.
- b. How can people be trained to become charismatic leaders? What is the dark side of charismatic leaders?
- c. Explain the importance of mentoring in developing future leaders.

Q6 Write short notes on (Any Four) (20)

- a) Managerial skills
- b) Challenge of globalisation
- c) Determinants of job satisfaction
- d) Theory X
- e) Big FIVE model
- f) Transformational leadership

*****

वेळ: ३ तास

गुण: १००

योग्य प्रश्न पत्रिका मिळाली का ते तपासून घ्या.

टीप: १) सर्व प्रश्न आवश्यक.

२) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

- प्र १ अ उचित उत्तरे निवडून खालील विधाने पूर्ण करा (कोणतेही दहा) १०
- १ व्यवस्थापकाला _____ म्हणून औपचारिक आणि प्रतीकात्मक कार्ये पार पाडावे लागते.
अ) नेता ब) वाटाघाटी करणारा
क) लक्ष ठेवणारा ड) नामधारी
- २ व्यवस्थापक जो नवीन योजना आरंभ करतो आणि त्याचे पर्यवेक्षण करतो, तो _____ भूमिका निभावत असतो.
अ) उद्योजक ब) लक्ष ठेवणारा
क) नेता ड) वाटाघाटी करणारा
- ३ _____ मानवी आणि प्राणी वर्तनाचा अभ्यास करते.
अ) समाजशास्त्र ब) मानसशास्त्र
क) राज्य शास्त्र ड) इतिहास
- ४ अभिवृत्तीच्या भावनिक गुणाला ----- घटक म्हणतात.
अ) भावनात्मक ब) बोधनात्मक क) वर्तनात्मक ड) प्रेरणात्मक
- ५ ----- म्हणजे लोक आपल्या कामाशी मानसिकदृष्ट्या किती स्वतःला ओळखतात ह्याच मापन करते.
अ) कार्य समाधान ब) संघटनात्मक बांधिलकी
क) कर्मचारी व्यग्रता ड) कार्य गुंतवणूक
- ६ _____ प्रतिक्रिया म्हणजे निष्क्रिय असले तरी परिस्थिती बदलण्याबाबत आशावादी असणे.
अ) निघून जाणे ब) आवाज उठविणे
क) निष्ठा ड) दुर्लक्ष करणे
- ७ _____ व्यक्ती किती काळ प्रयत्न करत राहते ह्याचे मापन करते.
अ) क्षमता ब) आवड
क) चिकाटी ड) तीव्रता

- ८ ममत्व, आपुलकी, स्वीकार, आणि मैत्री हे _____ गरजेचे घटक आहे.
 अ) मूलभूत ब) सामाजिक
 क) सुरक्षितता ड) सन्मान
- ९ समानतेच्या सिद्धांतानुसार, कर्मचारी _____ पैकी एक संदर्भित व्यक्तीची तुलना करायला निवड करतो.
 अ) दोन ब) चार
 क) तीन ड) सहा
- १० भावनिक बुद्धिमत्ते मधील केंद्रीय घटक म्हणजे _____.
 अ) समानभुती ब) सहानुभूती
 क) भावनिक स्थैर्य ड) मित्रत्व
- ११ फिडलरने _____ प्रश्नावली नेतृत्वशैली शोधण्यासाठी विकसित केली.
 अ) CPL ब) PLC
 क) LPC ड) PRL
- १२ ---- नेते त्यांच्या अनुयायांना भूमिका आणि कार्य आवश्यकता स्पष्ट करून स्थापित उद्दिष्टांच्या दिशेने मार्गदर्शन करतात किंवा प्रेरित करतात.
 अ) संमोहित ब) व्यावहारिक
 क) परिवर्तनीय ड) विश्वासु सल्लागार

प्र १ ब खालील वाक्य खरी कि खोटी ते स्पष्ट करा. (कोणतेही दहा)

१०

- १ संकल्पनात्मक कौशल्ये लोकांशी संबंधित आहेत.
- २ नियोजनामध्ये कर्मचाऱ्यांच्या क्रियाकलापांचे निरीक्षण करणे समाविष्ट आहे.
- ३ लोकांच्या त्यांच्या सामाजिक वातावरणाशी संबंधित अभ्यासाला अंतर्ज्ञान म्हणतात.
- ४ श्रद्धा ही एखाद्या वस्तू किंवा घटनेबद्दल मूल्यांकनात्मक विधाने असतात.
- ५ अनुभूत संस्थात्मक आधार म्हणजे कर्मचाऱ्यांचा विश्वास आहे की संस्था त्यांच्या योगदानाची कदर करते आणि त्यांच्या कल्याणाची काळजी घेते.
- ६ कर्मचाऱ्यांच्या विचलित वर्तनांना कर्मचारी व्यग्रता वर्तणूक असेही म्हणतात.
- ७ मॅक्लेलॅंड यांनी अपेक्षेचा सिद्धांत मांडला होता.
- ८ हायजीन घटक कामावर समाधानी होण्यास प्रतिबंध करतात.
- ९ ध्येय निश्चिती सिद्धांत म्हणजे की विशिष्ट लक्ष्ये निश्चित केल्याने कार्यप्रदर्शन सुधारते.
- १० आदर्श प्रभाव हे व्यवहारातील नेत्यांचे वैशिष्ट्य आहे.
- ११ फिडलरच्या आकस्मिक सिद्धांतामध्ये अनुयायांच्या भावनांचा परिमाण समाविष्ट आहे.
- १२ पर्यवेक्षक हा एक वरिष्ठ कर्मचारी असतो जो एखाद्या आश्रयाला मार्गदर्शन करतो आणि त्याचे समर्थन करतो.

- प्र २ कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा १५
- अ) संघटनात्मक वर्तनाची व्याख्या द्या. व्यवस्थापकाची कार्ये काय असतात?
- ब) 'OB हे अनेक वर्तणुकीशी संबंधित विषयांच्या योगदानावर आधारित एक उपयोजित वर्तणूक विज्ञान आहे. औचित्य सिद्ध करा.
- क) आजकाल व्यवस्थापकांना हंगामीपणा जगाचा सामना करावा लागतो आणि कामाच्या ठिकाणी विविधतेचा सामना करावा लागतो. समजावून सांगा
- प्र ३ कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा १५
- अ) कार्यासंबंधीची अभिवृत्तीची नावे देऊन कोणतीही दोन अभिवृत्ती स्पष्ट करा.
- ब) कार्य समाधान हि संकल्पना स्पष्ट करा आणि त्याचे मापन कसे करतात ह्याची चर्चा करा.
- क) कार्य समाधानाचे कार्यालयीन ठिकाणची मार्गच्युती आणि गैरहजेरीशी असलेले नात्याची चर्चा करा.
- प्र ४ कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा १५
- अ) प्रेरणा घटक कोणते आहेत? प्रेरणाच्या तीन गरजांच्या सिद्धांतावर चर्चा करा.
- ब) गरजांच्या पदानुक्रमाच्या मास्तोच्या सिद्धांताचे मूल्यांकन करा.
- क) इक्विटी सिद्धांताच्या संबंधात संस्थात्मक न्याय संकल्पनेची चर्चा करा.
- प्र ५ कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा १५
- अ) नेतृत्वाचे वर्तन सिद्धांत स्पष्ट करा.
- ब) मोहक नेते बनण्यासाठी प्रशिक्षित कसे केले जाऊ शकते? मोहक नेत्यांची काळी बाजू काय आहे?
- क) भविष्यातील नेत्यांच्या विकासासाठी मार्गदर्शनाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- प्र ६ टिपा लिहा (कोणत्याही ४) २०
- अ) व्यवस्थापकीय कौशल्ये
- ब) जागतिकीकरणाचे आव्हान
- क) नोकरीतील समाधानाचे निर्धारक
- ड) सिद्धांत X
- ई) बिग फाइव्ह मॉडेल
- फ) परिवर्तनवादी नेतृत्व

*****